

Monumentnummer*: 507692

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 juli 1997
Kadaster deel/nr: 9544/25

Monumentnaam**

St. Gregorius

Woonplaats*

Almelo

Gemeente*

Almelo

Provincie*

Overijssel

Straat*

Boddenstraat

Nr*

78

Toev.*

Postcode*

7607 BN

Woonplaats*

Almelo

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

AMBT-ALMELO

Sectie*

K

Kad. object*

1881

Appartement

Grondperceel

AMBT-ALMELO

K

2323

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De neo-gotische rooms-katholieke KRUISBASILIEK, St. Gregorius, is in 1901 gebouwd naar een ontwerp van de architect W. te Riele Gzn.. In de westgevel van de kerk zijn de namen ingekrast van degenen die destijds de bouw van de kerk mede hebben gefinancierd. Het interieur van de kerk is in de jaren vijftig gerestaureerd waarbij de oorspronkelijke muurschilderingen zijn verwijderd en de muren en pijlers van een witte pleisterlaag zijn voorzien. De glas-in-loodvensters in het koor zijn vervaardigd door het atelier F.

Nicolaas en Zonen. Het grote gebrandschilderde glas-in-loodraam boven de ingang (1928) is van de hand van Jos ten Horn. Het oorspronkelijke hoofdaltaar en het Maria-altaar uit het atelier van F.W. Mengelberg zijn nog in de kerk aanwezig, evenals de op linnen geschilderde staties van Bach (1906) en enige gepolychromeerde beelden van Gustaf Kalkar (jaren dertig). De koperen altaardeuren, kandelaars en borden (1934) zijn afkomstig van het atelier Brom uit Utrecht. Het laatgotische zandstenen doopvont (nu wijwaterbak) dateert waarschijnlijk uit de vijftiende eeuw en is afkomstig uit de Grote kerk op het kerkplein. De kerk staat in het centrum van Almelo met de voorgevel (Z) aan de Boddenstraat. De naastgelegen pastorie (W) dateert uit 1864 en is door de vele wijzigingen voor de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Driebeukige kruisbasiliek van acht traveeën met een vijfzijdig gesloten koor en transept en een toren tussen vijfzijdige kapellen tegen de voorgevel (Z).

De samengestelde zadel-schilddaken en lessenaardaken, de ingesnoerde achtkantige spits van de toren en de smalle spits van het vieringstorentje zijn gedekt met leien in Maasdekking. De sacristie tegen de westgevel heeft een zadeldak. De in bruine baksteen opgetrokken gevels zijn tussen de spitsboogvensters geleed door steunberen die boven de lage zijbeuken alternerend overgaan in luchtbogen. De vensters hebben een bakstenen tracering en zijn alle bezet met glas-in-loodramen. De vier bouwlagen van de toren worden telkens door een uitkragende natuurstenen cordonlijst afgesloten. De hoofdentree tot de kerk bevindt zich op de begane grond in de voorgevel (Z) van de toren. De twee dubbele opgeklampte deuren met grote siersmeedijzeren gehengen zijn gevat binnen een zandstenen lijst. Boven de ingang een beeld van Gregorius tussen spaarvelden met een gemetselde tracering van gelebaksteen onder spitsbogen. In de tweede laag spitsboogvensters, in de derde laag spaarvelden met uitgemetselde bakstenen tracering onder dubbele segmentbogen en in de vierde spitsboogvensters. Op de achzijdige lantaarn onder de spits aan vier zijden wijzerplaten. In de dakschilden van de kerk en de spits van de toren kleine kajuitjesonder schilddakjes. De kerk heeft inwendig wit gepleisterde wanden en spitsbogen onder een gepleisterd kruisribgewelf. De vensters in de lichtbeuken zijn aan de onderzijde voorzien van een uitgemetseld spitsboogfries. Mechanisch torenuurwerk, B. Eijsbouts, Asten, 1926. No. 910. Trommelspelwerk van B. Eijsbouts, Asten, 1926. No. 910.

Waardering

Neo-gotische kruisbasiliek van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang

- als exponent van de hausse in de bouw van katholieke kerken na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853, die in Twente lang heeft doorgewerkt
- vanwege de neo-gotische bouwstijl die kenmerkend is voor het vroege werk van W. te Riele Gzn. en voor de katholieke kerkenbouw in de tweede helft van de negentiende eeuw
- vanwege de gave interieuronderdelen
- vanwege de beeldbepalende situering in het centrum van Almelo
- vanwege de uitwendige gaafheid

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk